

ที่ มท ๑๖๑๔/ว.๐๓๑๖๕

กรมที่ดิน

ถนนพระพิพิธ กท ๑๐๒๐๐

๑๒ มีนาคม ๒๕๓๕

เรื่อง การอุทธรณ์คำสั่ง ของอธิบดีกรมที่ดินตม.ว.๑๖๑๔/ว.๐๓๑๖๕ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (เว้นกรุงเทพมหานคร)
สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ค่วนที่สุก ที่ นร ๑๖๐๑/๑๓๓๓
ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๓๕

กรมที่ดินขอส่งหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ค่วนที่สุก ที่ นร ๑๖๐๑/๑๓๓๓
ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๓๕ เรื่อง การอุทธรณ์คำสั่งของอธิบดีกรมที่ดินตม.ว.๑๖๑๔/ว.๐๓๑๖๕
แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน มาเพื่อโปรดทราบและให้เจ้าหน้าที่ที่ดินถือปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถือ

(นายเชาว์ รัตนสุใจ)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมที่ดิน

กองจักที่ดิน

โทร ๒๒๒๑๐๔๓๖

โทรสาร ๒๒๒๑๐๔๓๖

กรมที่ดิน

ที่ นร 0601/133

เลขรับ.....03910.....
วันที่.....
เวลา.....

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ท่าช้างวังหน้า กรุงเทพฯ 10200

กองจตุสดมภ์

21 มกราคม 2535

รับที่ 95
วันที่ 22 ส.ค. 2535

เรื่อง การอุทธรณ์คำสั่งของอธิบดีกรมที่ดินตามมาตรา 32 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

เรียน อธิบดีกรมที่ดิน

อ้างถึง (1) หนังสือกรมที่ดิน ค่วนที่สุด ที่ มท 0709/26765

ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน 2534

(2) หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ค่วนที่สุด ที่ นร 0601/ป.10764

ลงวันที่ 29 พฤศจิกายน 2534

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึก เรื่อง การนับระยะเวลาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามมาตรา 32 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

ตามหนังสือของกรมที่ดินที่อ้างถึง (1) กรมที่ดินขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายว่า ในกรณีที่อธิบดีกรมที่ดินมีคำสั่งตามมาตรา 32 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ให้บุคคลซึ่งเช่าครอบครองที่ดินที่รัฐจัดให้ราษฎรเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยและทำมาหาเลี้ยงชีพ ออกจากที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ครอบครองและบุคคลนั้นอุทธรณ์คำสั่งของอธิบดีกรมที่ดินตามมาตรา 32 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยปฏิบัติตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 1331/2507 เรื่อง การยื่นอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามความในมาตรา 32 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ลงวันที่ 9 พฤศจิกายน 2507 กล่าวคือ ยื่นอุทธรณ์ต่อนายอำเภอท้องที่ซึ่งที่ดินตั้งอยู่ จะต้องนับระยะเวลาวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตั้งแต่เมื่อใด และในการพิจารณาเรื่องนี้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีหนังสือที่อ้างถึง (2) ขอให้กรมที่ดินจัดส่งผู้แทนไปชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าว ดังความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 7) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวข้างต้นแล้ว เห็นว่า การที่มาตรา 32 วรรคสอง ได้กำหนดให้ถือว่าถ้ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมิได้วินิจฉัยออกุทธรณ์ภายใน 60 วันนับแต่วันได้รับอุทธรณ์ บุคคลนั้นมีสิทธิครอบครองที่ดินต่อไปนั้น เป็นการเร่งรัดให้รัฐมนตรีต้องสั่งการโดยเร็วภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น ดังนั้น เมื่อปรากฏว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ออกคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 1331/2507 เรื่อง การออกอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามความในมาตรา 32 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ลงวันที่ 9 พฤศจิกายน 2507 กำหนดให้ผู้มีสิทธิอุทธรณ์ยื่นอุทธรณ์ต่อนายอำเภอท้องที่หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่ และให้มีการลงบัญชีรับเพื่อเป็นหลักฐานว่ารับอุทธรณ์วันใด จึงต้องถือว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมายให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอรับอุทธรณ์แทน และจะต้องเริ่มนับระยะเวลาวินิจฉัยอุทธรณ์ตั้งแต่วันที่นายอำเภอหรือปลัดอำเภอดังกล่าวรับอุทธรณ์เป็นต้นไป

รายละเอียดของความเห็นปรากฏตามบันทึกที่ได้เสนอมาร่วมหนังสือนี้ และในการพิจารณาเรื่องนี้ก็มีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย(กรมที่ดิน) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงอนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แจ้งผลการพิจารณาไปยังเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบตามระเบียบด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ.

ขอแสดงความนับถือ

(นายอักษรากร จุฬารัตน)

รองเลขาธิการฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานเลขานุการกรม

โทร. 2220206-9

โทรสาร 2263611-2

2241401

บันทึก

เรื่อง การนับระยะเวลาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามมาตรา 32 วรรคสอง
แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

กรมที่ดินได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท 0709/26765 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน 2534 ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า อธิบดีกรมที่ดินได้มีคำสั่ง ที่ 546/2534 ลงวันที่ 2 เมษายน 2534 และที่ 912/2534 ลงวันที่ 10 มิถุนายน 2534 ให้ผู้ถือใบจองออกไปจากที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้เข้าจับจอง เนื่องจากบุคคลดังกล่าวทอดทิ้งไม่ทำประโยชน์ในที่ดินและมีได้ปฏิบัติตามระเบียบของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน ลงวันที่ 24 สิงหาคม 2498 ต่อมาบุคคลดังกล่าวได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งของอธิบดีกรมที่ดินต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยยื่นผ่านนายอำเภอท้องที่ ซึ่งกรมที่ดินได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่พิจารณาปัญหาดังกล่าวแล้วมีความเห็นเกี่ยวกับการนับระยะเวลาอุทธรณ์ออกเป็น 2 ฝ่าย คือ

1. ฝ่ายที่หนึ่งเห็นว่า การนับระยะเวลาอุทธรณ์ตามความในวรรคสองของมาตรา 32¹⁾ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน จะต้องเริ่มนับระยะเวลาอุทธรณ์ตั้งแต่

-----+
¹⁾ มาตรา 32 บุคคลใดเข้าครอบครองที่ดินตามนัยแห่งบทบัญญัติมาตรา 30 ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด หรือเงื่อนไขของคณะกรรมการ อธิบดีมีอำนาจสั่งให้บุคคลนั้นออกไปจากที่ดินนั้นได้ และนับตั้งแต่วันได้รับคำสั่ง ให้บุคคลนั้นขาดสิทธิอันจะพึงได้ตามระเบียบข้อบังคับทั้งหลายทันที

ถ้าบุคคลนั้นไม่พอใจคำสั่งดังกล่าวในวาระก่อน ก็มีสิทธิยื่นอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันได้รับคำสั่ง แต่ถ้ารัฐมนตรีมิได้วินิจฉัยสั่งการภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันได้รับอุทธรณ์ ให้ถือว่ารัฐมนตรีสั่งให้มีสิทธิครอบครองในที่ดินนั้นต่อไป แต่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนดและเงื่อนไขของคณะกรรมการตามเดิม

คำสั่งของรัฐมนตรีให้ถือเป็นที่สุด

วันที่นายอำเภอท้องที่ได้รับคำอุทธรณ์ ทั้งนี้ เนื่องจากกระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งที่ 1331/2507 ลงวันที่ 9 พฤศจิกายน 2507 กำหนดระเบียบว่าด้วยการยื่นอุทธรณ์ไว้ว่า ให้ผู้มีสิทธิอุทธรณ์ยื่นอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยยื่นต่อนายอำเภอท้องที่ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่

2. ฝ่ายที่สองเห็นว่า การนับระยะเวลาอุทธรณ์ตามความในวรรคสองของมาตรา 32 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน จะต้องเริ่มนับระยะเวลาอุทธรณ์ตั้งแต่วันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้รับคำอุทธรณ์ โดยนับแต่วันรับที่มีหลักฐานการลงรับของสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี ทั้งนี้ เนื่องจากในทางปฏิบัติ เมื่อกรมที่ดินได้รับเรื่องจากจังหวัดแล้วจะต้องตรวจสอบเรื่องราวทั้งหมด บางกรณีอาจจะต้องให้จังหวัดสอบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเพื่อความถูกต้องและเป็นธรรมแก่ผู้อุทธรณ์ ถ้าจะนับระยะเวลาอุทธรณ์ตั้งแต่วันที่นายอำเภอท้องที่ได้รับคำอุทธรณ์ อาจมีผลให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาวินิจฉัยสั่งการไม่ทันกำหนดเวลา 60 วัน

กรมที่ดินพิจารณาแล้วเห็นว่า ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมาย และมีผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ จึงควรให้คณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาวินิจฉัย

คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 7) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยรับฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงมหาดไทย(กรมที่ดิน) แล้ว เห็นว่า ในการจัดให้บุคคลเข้าครอบครองในที่ดินที่ได้จัดให้ราษฎรเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยและทำมาหากินเลี้ยงชีพตามมาตรา 27⁽²⁾ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินนั้น

⁽²⁾ มาตรา 27 นอกจากที่ดินที่ส่วนราชการหรือองค์การของรัฐนำไปจัดตามกฎหมายอื่นแล้ว อธิบดีมีอำนาจจัดที่ดินของรัฐซึ่งมิได้มีบุคคลใดมีสิทธิครอบครองให้ราษฎรเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยและทำมาหากินเลี้ยงชีพได้ ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ ข้อกำหนดและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งให้รวมถึงราชการดังต่อไปนี้ด้วย คือ

(มีต่อหน้าถัดไป)

มาตรา 30^(๓) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน บัญญัติให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกใบจองให้ไว้เป็นหลักฐานก่อน และเมื่อปรากฏแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ว่าบุคคลที่ได้จัดให้ครอบครองที่ดินได้ทำประโยชน์ในที่ดิน และทั้งได้ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด และเงื่อนไขที่คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติกำหนดโดยครบถ้วนแล้ว ก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้โดยเร็ว ในกรณีที่ได้รับใบจองไม่ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนดหรือเงื่อนไขของคณะกรรมการ มาตรา 32 วรรคหนึ่ง^(๔) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน บัญญัติให้อธิบดีมีอำนาจสั่งให้บุคคลนั้นออกไปจากที่ดินนั้นได้ และให้บุคคลนั้นขาดสิทธิอันจะพึงได้ตามระเบียบข้อบังคับทั้งหลายตั้งแต่วันที่ได้รับคำสั่ง อย่างไรก็ตาม มาตรา 32 วรรคสอง^(๕) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน บัญญัติว่า ถ้าบุคคลนั้นไม่พอใจคำสั่งอธิบดีดังกล่าวก็มีสิทธิยื่นอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ภายใน

-----+
(ต่อจากเชิงอรรถที่ 2)

- (1) จำนวนที่ดินที่จะแบ่งให้ครอบครอง
- (2) หลักเกณฑ์สอบสวนคัดเลือกผู้เข้าครอบครอง
- (3) วิธีที่ผู้เข้าครอบครองพึงปฏิบัติ
- (4) หลักเกณฑ์การชดใช้พื้นที่ได้ลงไปในที่ดินนั้น และการเรียกค่า

ธรรมเนียมบางอย่าง

- (5) กิจการที่จำเป็นสำหรับการจัดแบ่งที่ดิน

ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนดและเงื่อนไขของคณะกรรมการให้ประกาศ

ในราชกิจจานุเบกษา

^(๓) มาตรา 30 เมื่อได้จัดให้บุคคลเข้าครอบครองในที่ดินราชใดแล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกใบจองให้ไว้เป็นหลักฐานก่อน และเมื่อปรากฏแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ว่า บุคคลที่ได้จัดให้ครอบครองที่ดินได้ทำประโยชน์ในที่ดิน และทั้งได้ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดโดยครบถ้วนแล้ว ก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้โดยเร็ว

^(๔) โปรดดูเชิงอรรถที่ 1, ข้างต้น

^(๕) โปรดดูเชิงอรรถที่ 1, ข้างต้น

กำหนด 30 วันนับแต่วันได้รับคำสั่ง และรัฐมนตรีต้องวินิจฉัยสั่งการภายในกำหนด 60 วันนับแต่วันได้รับอุทธรณ์ หากรัฐมนตรีมิได้วินิจฉัยสั่งการภายในกำหนด ให้ถือว่ารัฐมนตรีสั่งให้บุคคลที่อุทธรณ์มีสิทธิครอบครองในที่ดินนั้นต่อไป ดังนั้น บทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นบทบัญญัติให้สิทธิในการครอบครองที่ดินแก่ประชาชน โดยบุคคลที่ได้รับการจัดให้เข้าครอบครองที่ดินซึ่งรัฐได้จัดให้เป็นที่อยู่อาศัยและทำมาหาเลี้ยงชีพ ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายที่ดิน จะได้รับใบจองไว้เป็นหลักฐานก่อน และเมื่อได้ทำประโยชน์ในที่ดินและได้ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนดและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดโดยครบถ้วนแล้ว ก็จะได้รับหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน อธิบดีจะมีอำนาจสั่งให้บุคคลนั้นออกจากที่ดินได้ เฉพาะเมื่อปรากฏว่าบุคคลนั้นไม่ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนดและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดโดยครบถ้วนเท่านั้น ซึ่งบุคคลนั้นก็มีสิทธิขอความเป็นธรรมโดยยื่นอุทธรณ์คำสั่งอธิบดีดังกล่าวต่อรัฐมนตรีได้ ภายในสามสิบวันนับแต่ได้รับคำสั่งอธิบดี คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย ตอนที่ 7) เห็นว่า การที่มาตรา 32 วรรคสอง^(๕) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน บัญญัติให้รัฐมนตรีต้องพิจารณาและวินิจฉัยสั่งการภายในกำหนด 60 วันนับแต่วันได้รับอุทธรณ์ มิฉะนั้นให้ถือว่ารัฐมนตรีสั่งให้บุคคลนั้นมีสิทธิครอบครองในที่ดินนั้นต่อไปนั้น ก็เพื่อเร่งรัดรัฐมนตรีให้ต้องวินิจฉัยสั่งการโดยเร็วภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดอันเป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งกฎหมายในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งมีบทบัญญัติอื่นในทำนองเดียวกัน ดังเช่นมาตรา 68^(๖) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ที่บัญญัติให้ถือว่า ถ้ารัฐมนตรีมิได้วินิจฉัยสั่งการอุทธรณ์ของเจ้าของที่ดินเกี่ยวกับคำสั่งเจ้าพนักงานที่ดินที่ไม่อนุญาต

^(๕) โปรดดูเชิงอรรถที่ 3, ข้างต้น

^(๖) มาตรา 68 เมื่อบุคคลใดมีความจำเป็นที่จะต้องกระทำการตามความในมาตรา 67 ให้ยื่นคำร้องต่อเจ้าพนักงานที่ดินเพื่อขออนุญาต

ในกรณีที่เจ้าพนักงานที่ดินไม่อนุญาต ให้เจ้าของที่ดินมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ภายในสิบห้าวันนับจากวันทราบคำสั่งไม่อนุญาต ให้รัฐมนตรีสั่งภายในหกสิบวันนับจากวันได้รับอุทธรณ์ คำสั่งรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

ถ้ารัฐมนตรีไม่สั่งภายในกำหนดหกสิบวันดังกล่าวในวรรคก่อน ให้ถือว่าอนุญาต

ให้ทำลาย ตั้งแต่บัดนี้ เป็นต้นไป หรือถอดถอนหลักหมายเขตหรือหมดหลักฐานเพื่อการ
 แผนที่ในเขตที่ดินของผู้ถูกรื้อถอนภายใน 60 วัน ให้ถือว่ารัฐมนตรีอนุญาตให้เจ้าของที่ดิน
 ดำเนินการตามที่ผู้ถูกรื้อถอนได้ หรือมาตรา 19^(๑) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการ
 พาณิชยกรรม พ.ศ. 2521 ที่บัญญัติให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชยกรรม
 แจ้งการอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้บรรทุกของโดยเรืออื่นให้ผู้ขออนุญาตทราบภายในเวลา
 ไม่เกิน 5 วันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ ถ้าผู้ขอไม่ได้รับแจ้งภายในกำหนดเวลา 5 วัน
 ให้ถือว่าได้รับอนุญาตให้บรรทุกของโดยเรืออื่นได้ หรือมาตรา 19^(๒) วรรคสอง
 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2530 ที่บัญญัติให้รัฐมนตรี

+-----+

(๑) มาตรา 19 ในกรณีที่ไม่อาจบรรทุกของที่กำหนดตามมาตรา 17
 โดยเรือไทยได้ให้ผู้ส่งของยื่นคำขอรับหนังสืออนุญาตให้บรรทุกของดังกล่าวโดยเรืออื่น
 ต่อสำนักงาน กรมศุลกากร และวิธีการที่สำนักงานกำหนด

การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้บรรทุกของโดยเรืออื่นให้สำนักงานแจ้งให้
 ผู้ขอทราบภายในเวลาไม่เกินห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ ถ้าผู้ขอไม่ได้รับแจ้งภายใน
 กำหนดเวลาห้าวันให้ถือว่าได้รับอนุญาตให้บรรทุกของโดยเรืออื่นได้

(๒) มาตรา 19 ในกรณีที่ต้องเวนคืนโรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น
 แต่เพียงบางส่วน เจ้าของจะร้องขอให้เจ้าหน้าที่เวนคืนส่วนที่เหลืออยู่ซึ่งใช้การ
 ไม่ได้แล้วด้วยก็ได้

ถ้าเจ้าหน้าที่ไม่ยอมเวนคืนตามคำร้องขอของเจ้าของ เจ้าของมีสิทธิ
 อุกทธรณ์ต่อรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา 6 หรือรัฐมนตรี
 ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ฉบับนั้น ภายในหกสิบวันนับแต่
 วันที่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่
 ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุกทธรณ์ได้เสร็จสิ้นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำอุกทธรณ์
 มิฉะนั้นให้ถือว่ารัฐมนตรีวินิจฉัยให้เจ้าหน้าที่เวนคืนตามคำร้องขอของเจ้าของ

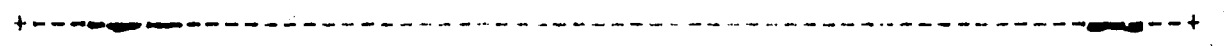
คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

ในการดำเนินการตามวรรคสอง ให้นำมาตรา 10 มาตรา 11 และ
 มาตรา 35 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

วินิจฉัยอุทธรณ์ของเจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างให้เวนคืนโรงเรือนหรือ
สิ่งปลูกสร้างส่วนที่เหลือให้เสร็จสิ้นภายใน 60 วันนับแต่วันได้รับคำอุทธรณ์ มิฉะนั้น
ให้ถือว่ารัฐมนตรีวินิจฉัยให้เจ้าหน้าที่เวนคืนตามคำร้องของเจ้าของ ก็ได้บัญญัติให้
ประโยชน์แก่ผู้อุทธรณ์หรือผู้ขอ เนื่องจากคำวินิจฉัยประโยชน์ที่บุคคลเหล่านั้นจะพึงได้รับ
เช่นเดียวกับมาตรา 32 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ข้างต้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมาการร่างกฎหมาย คณะที่ 7) เห็นว่า คำสั่ง
กระทรวงมหาดไทย ที่ 1331/2507 เรื่อง การยื่นอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
มหาดไทยตามความในมาตรา 32 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ลงวันที่ 9 พฤศจิกายน
2507 ซึ่งกำหนดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เป็นการวางระเบียบปฏิบัติเพื่อให้การพิจารณา
อุทธรณ์เป็นไปโดยสะดวกและรวดเร็ว ถือเป็นความมอบหมายให้นายอำเภอท้องที่หรือ
ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ซึ่งที่ดินตั้งอยู่ เป็นตัวแทนของรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงมหาดไทยในการรับคำอุทธรณ์ เมื่อปรากฏว่าคำสั่งกระทรวงมหาดไทย
ที่ 1331/2507 หลฯ ข้อ 1. ⁽¹⁰⁾ และข้อ 2. ⁽¹¹⁾ กำหนดให้ผู้มีสิทธิอุทธรณ์ต้อง
ยื่นอุทธรณ์ต่อนายอำเภอท้องที่หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ซึ่งที่ดิน
ของตนตั้งอยู่ และให้เจ้าหน้าที่อำเภอหรือกิ่งอำเภอลงบัญชีรับหนังสือตามระเบียบงาน
สารบรรณ เพื่อเป็นหลักฐานว่าได้รับอุทธรณ์วันใด กงมีจึงต้องถือว่าวันที่นายอำเภอท้องที่

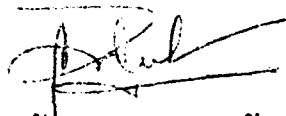

⁽¹⁰⁾ 1. ให้ผู้มีสิทธิอุทธรณ์ยื่นอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
มหาดไทย โดยยื่นต่อนายอำเภอท้องที่หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่
ซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่ แล้วแต่กรณี และเมื่อได้รับอุทธรณ์แล้วให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอ
ผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอนั้นรับทำการสอบสวนเพิ่มเติมเพื่อหาข้อเท็จจริงตามคำร้อง
โดยด่วน แล้วบันทึกความเห็นเสนอเรื่องทั้งหมดให้ถึงจังหวัดภายในสิบห้าวันนับแต่วัน
ได้รับอุทธรณ์

⁽¹¹⁾ 2. ในการรับอุทธรณ์ดังกล่าวในข้อ 1. ให้เจ้าหน้าที่อำเภอหรือกิ่งอำเภอ
แล้วแต่กรณี ลงบัญชีรับหนังสือตามระเบียบงานสารบรรณ เพื่อเป็นหลักฐานว่าได้รับ
อุทธรณ์วันใด

หรือปลัดอำเภอผู้ เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ที่ได้รับอุทธรณ์เป็นวันที่รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทยได้รับคำอุทธรณ์ และต้องเริ่มนับระยะเวลาที่รัฐมนตรีจะต้องวินิจฉัย
อุทธรณ์คำสั่งอธิบดีตามมาตรา 32 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ตั้งแต่วันดังกล่าว
เป็นต้นไป หากจะตีความว่า นายอำเภอท้องที่หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ
ท้องที่ที่ได้รับอุทธรณ์ไว้ เพื่อให้ทำการสอบสวนหาข้อเท็จจริงเสียก่อน ยังไม่ถือว่ารัฐมนตรี
ได้รับอุทธรณ์แล้ว จะเกิดปัญหาขึ้นหลายประการ ประการแรก นายอำเภอท้องที่หรือ
ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ที่รับอุทธรณ์มีอำนาจที่จะรับอุทธรณ์ได้หรือไม่
ถ้าไม่ถือว่ามีส่วนรับอุทธรณ์ ระยะเวลาสามสิบวันที่กำหนดให้ยื่นอุทธรณ์จะต้องนับต่อไป
จนกว่าอุทธรณ์จะถึงรัฐมนตรี ทำให้ผู้อุทธรณ์ไม่สามารถรู้ได้ว่าเจ้าหน้าที่ดังกล่าวจะส่งอุทธรณ์
ถึงรัฐมนตรีวันใด อาจทำให้สิ้นระยะเวลาตามกฎหมายกำหนดได้ ประการที่สอง การที่
กำหนดให้เจ้าหน้าที่ระดับต่าง ๆ สอบสวนข้อเท็จจริงและเสนอความเห็นก่อนส่งอุทธรณ์ถึง
รัฐมนตรี เป็นการขยายเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ว่ารัฐมนตรีจะต้องวินิจฉัยอุทธรณ์ภายใน
หกสิบวันออกไปให้นานเท่าใดก็ได้ เวลาที่กฎหมายกำหนดให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์ก็จะ
ไม่มีที่ใช้บังคับ

โดยสรุป คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 7) เห็นว่า
จะยึดเริ่มนับระยะเวลาวินิจฉัยอุทธรณ์ตั้งแต่วันที่นายอำเภอท้องที่หรือปลัดอำเภอผู้เป็น
หัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ที่ได้รับอุทธรณ์ ทั้งนี้ ตามความเห็นของฝ่ายที่หนึ่ง

(นายอักษราทร จุฬารัตน)

รองเลขาธิการฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม 2535